

[N. Chr. Christensen.]

talerstol lyder klare ord, hvis følgevirkning vil blive, at der bliver indledt en anden praksis end den hidtil anvendte overfor besættelsestidens mordere, stikkere og terrorister, der for Judaspenge ikke alene forrådte deres fædreland, men begik den groveste af alle grove forbrydelser, var med til at foranledige landsmænds død og gav tyske Gestapofolk mulighed for at trænge ind i den danske modstandsbevægelse.

Befolkningens reaktion har været meget voldsom, men jeg ønsker til indledning at slå fast, at denne reaktion ikke har partipolitisk sigte. Det drejer sig i dag ikke om at ramme en minister, det drejer sig om klar-gørelse af, om de sidste løsladelser af hårdt belastede krigsforbrydere er i overensstem-melse med forræderilovens ånd og bogstav, om ankenævnets beføjelser administreres på den rigtige måde, og om det er meningen, at grove krigsforbrydere skal behandles på en lempeligere måde end andre kriminelle forbrydere.

Den redegørelse, den højtærede justits-minister har fremsat her fra folketingets talerstol, har i høj grad bidraget til at klar-gøre visse af de forhold, som kommer ind under den bedømmelse, der skal foretages i dag. Jeg vil senere gerne gøre et par enkelte bemærkninger til de udtalelser, den højtærede justitsminister fremkom med mod slutningen af sin redegørelse.

Der er fra en enkelt side givet udtryk for, at proteststormen kan udløse farlige kræfter, og der er advaret imod at gå efter disse stemninger. Jeg skal indrømme, at visse af de udtalelser, der har været vendt også imod den højtærede justitsminister, har været temmelig temperamentsprægede, men jeg tror alligevel, at det vil være forkert at bedømme befolkningens reaktion blot som en stemningsbølge. Hvis man opfatter den sådan, tager man fejl.

Det er befolkningens retsfølelse, der er krænkert. Det er en uudholdelig tanke for mange, at de med endnu ulægte sår skal løbe den risiko at møde deres søns eller deres mands morder på gaden, de kan simpelthen ikke forstå det. Men heller ikke de, der ikke havde besættelsestidens ulykker så nær ind på livet, at det gik ud over deres egne, kan forstå, at det skal være ret, at denne den uhyggeligste type

fra den tid, landet var i nød, skal behandles på anden måde end andre mordere. Måske er det en primitiv tankegang, men hvem tør benægte, at den er sund og rigtig?

Det, vi spørger om i dag, er: Hvem har da ansvaret? Når retsfølelsen krænktes, søger man naturligvis til det mest nær-liggende, nemlig til den mand, der har benådet de løsladte krigsforbrydere, til landets justitsminister. Han har ansvaret for de sidste benådnings. Men sagen er ikke så enkel og ligetil, at man kan give den nuværende højtærede justitsminister et eneansvar. Der er i denne forbindelse også tale om en udvikling, som man ret-færdigvis må tage med i bedømmelsen. Nu ville det letteste jo være at prøve på at springe over, hvor gærdet er lavest, men det ville stemme dårligt overens med det ansvar, der påhviler folketinget ikke mindst efter forfatningsændringen, hvor vi i endnu højere grad end hidtil må leve op til at skabe respekt om den forhandlingsform, der påhviler dette høje ting.

Folketinget har nemlig også sit ansvar, og dette ansvar er ikke uden forbindelse med følelserne i det folk, vi repræsenterer. Det var med de stærke følelser i befolk-ningen overfor besættelsestidens forbrydere som baggrund, vi gennemførte landsfor-ræderiloven af 1. juni 1945. Det var også som en følge af mere ro og koldsindighed og vel også med hensyntagen til retfærd-sfølelsen, at folketinget et år efter, i somme-ren 1946, gennemførte en revision, der tog sigte på en mildere kurs overfor de små forseelser, men med fastholden af straffe-bestemmelsen for de grove forbrydelser.

For at få mulighed for ændring af de først afsagte domme, så de kunne bringes i overensstemmelse med domme, der nu blev afsagt efter det nye straffelovstillæg, var det, den højtærede justitsminister fik gennemført ankenævnet, hvis virksomhed så stærkt er indgået i de seneste dages diskus-sion.

Den kommission, der gjorde det grund-læggende arbejde for tilvejebringelsen af dette ankenævn, havde oprindeligt fore-slået, at det skulle fungere som domstol, der bragte de afsagte domme i overens-stemmelse med de nye straffebestemmelser. Det blev ankenævnet ikke. Det blev i stedet en institution, der kunne indstille